

Деревоєниця

Володимира
ВОРОНЧАКА

Вижниця
Видавництво "Черемош"
2012

с^оро ПРО пиття

у багатобарвному вінку народної творчості Буковини художня обробка дерева займає одне з чільних місць.

У запропонованій Тобі, шановний читачу, книзі-каталозі простежується творчий шлях відомого на Буковині та в Україні Заслуженого майстра народної творчості України, маї^стра з художньої обробки дерева Володимира Ворончака. Родом із м. Хоростків, що на Тернопільщині. Ще в студентські роки (закінчив Вижницьке училище прикладного мистецтва в 1975 р, а згодом Одеський педінститут ім. К. Д. Ушинського, художньо-графічний факультет) юнак полюбив цей вид народного мистецтва і з тих пір не розлучається з ним .

Бондарство та художнє випалювання було досить поширене на Гуцульщині в минулому столітті. Історія свідчить, що дід Василя Шкрібляка Іван Шкрібляк мав невелике господарство і займався бондарством та випалюванням. У декоруванні бондарних виробів визначальними складниками є дерево і його вічний "ворог" - вогонь. Завдяки нагрітому на вогні "писаку" майстер наносить на дерево елементи традиційного характеру, який підсилює об'ємно-просторове сприйняття даного виробу.

Володимир Ворончак досить добре володіє характерними прийомами традиційного формотворення, і разом з тим йому притаманний власний почерк-стиль, якого він дотримується, і який здавна є характерним для Вижницької школи декоративно-ужиткового мистецтва.

Майстер отримав добрий вишкіл у бондарній справі, перейнявши секрети майстерності від Заслуженого майстра народної творчості України Івана Гримальюка із с. Річка, що на Косівщині. Його творчість є продовженням художніх традицій краю і збагаченням орнаментальної культури буковинців. Цікавою є серія його творчих виробів - Великодніх кошиків - "дорінників", у яких він використовує техніку ажурних прорізів, що є традиційними для народного мистецтва Вижниччини.

Митець у своїй творчості використовує дещо призабуті форми посуду (ковчки, черпачки, дійнички, ложкарі, дорінники, бочівки, бербенички), його художні вироби традиційні і водночас суголосні до сучасного інтер'єру житла - вази, фруктівниці, цукорниці, діжечки.

Творчі пошуки Володимира Ворончака базуються на пошуку новаторських рішень бондарства та випалювання, і водночас є традиційно-консервативними, що не руйнують етномистецький код народного мистецтва українців.

До високомистецьких виробів Володимира Ворончака слід віднести різьблені орнаментальні тарелі: "Карпатська містика", "Легінь", "Чічка", "Привиди Карпат"; свічники: "Аркан", "Клятва опришків", "Хрещатий", "Дерево життя", скринька "Писанка" та ін.

Творчість майстра Володимира Ворончака є цікавою і значимою сторінкою українського традиційного мистецтва, яка поєднала в собі синтетично новаторство і традицію, форму і орнаментику.

Зичимо майстру творчих звершень, гострого і вправного різця, творчого довголіття в ім'я Української незалежної держави.

Євген ШЕВЧЕНКО,
голова Національної спілки майстрів народного мистецтва України,
Заслужений діяч мистецтв України.

ПЙИСТЕР УПІМ^ІРПОГО ПИСТСИТМ

Коли аналізую, коли просто думаю про мистецькі доробки наших майстрів, не перестаю дивуватися і захоплюватися, їхні твори бачив не раз. Але щоразу відкриваю для себе нові й нові грані, щоразу в уяві виникають нові асоціації. Ловлю себе на думці, що багато робіт просто неповторні, як неповторний у своїй красі і звабі світ Карпат, ця природа, серед якої не творити просто неможливо. І не любити також. А все що-найкраще, як відомо, зроджується з любові.

Ось і героя цієї оповіді Заслу^кеного майстра народної творчості України Володимира Івановича Ворончака знаю не один десяток літ. Нас об'єднують спільні погляди на мистецтво, щирі людські взаємини. Знаю... Але, відверто калсучи, коли поринаю у його робітню, відкриваю для себе нові й нові відтінки його творчості. Це ж: треба так! Учас комп'ютерного буму, новітніх технологій зуміти відродити яскраві зразки бондарства, незаслужкено призабутого у нашому стрімкому мситті. Ба не тільки відродити, але і наснажити його своїми фантазіями, збагатити, вдосконалити, надати новітнього блиску.

А починалося все з дитинства, яке промайнуло в гарному, тоді ще селищі міського типу, тепер місто Хоростків Гусятинського району Тернопільської області. Наусезкиття полюбив прекрасні краєвиди, сизі вранішні тумани над ставками, мрійну задуму довоколишніх полів, запах пшеничних ланів... Мабуть, оця неповторна природа і пробудила в дитячій душі потяг до малювання, спостережливість. З ранніх літ якось підсвідомо хотілося бачити, знати, чути, любити й творити красу. Оце пан Володимир пригадує, як разом з сусідськими хюпцями випасали корів. Його однокласники захоплено гралися в різні ігри, а він, підклавши під зошита дощечку, малював і читав. Спочатку копіював ілюстрації, а згодом брався за пейзажні малюнки. Це заняття настільки полонило його, що за ним забував про все. А роздмухував

Божу іскру класний керівник, вчитель історії Всеволод Миколайович Коцуба, який, пройшовши дорогами війни, володів неабияким даром людинознавства.

- Мабуть, оцю любов успадкував від своїх батьків, - ділиться думками мій співбесідник. - Батько, Іван, хоч і не малював, але був освіченою людиною свого часу. Маючи всього 7 класів польської школи, добре знав історію, географію, інші науки. Майстерно столярував, причому сам опанував це таки досить складне ремесло. Спочиває він на сиському цвинтарі, а люди не перестають його згадувати тільки добром.

Мати, Марія, нерідко сама придумує і покріє стіни такими візерунками, що й очей не відведеш. Хай пір'їнкою буде їй рідна земля, яку надзвичайно любила.

У ті часи уроки малювання у школах переважно вели вчителі-практики. Нерідко замінювали такі уроки іншими предметами. І Володимир до-

велоса набувати навиків самотузкки. Закінчивши середню школу, вирішив вступити у Косівське художнє училище. На жаль, відразу не пофортунило. Та мрія вчитися в училищі не покидала його. Наступного року приїхав поступати у Вишніцьке училище прикладного мистецтва (тепер - коледж) і таки втілює свою мрію. Згодом служив у армії. Демобілізувавшись, продовжив навчання на відділі художньої обробки дерева. На усе життя завдячує викладачам Степанові Сахру та Степанові Вархолі. Після навчання в училищі, яке, до речі, закінчив з відзнакою, здобув вищу освіту на художньо-графічному факультеті Одеського педінституту. Працював викладачем, заступником директора рідного для нього училища. А відтак перейшов викладати у Вишніцьку художню школу. З 1993 року її директор.

Досвідчений керівник зумів налагодити навчально-виховний процес. Добре господарює і навчає. Він створив кімнату-музей славетного художника зі світовим іменем нашого земляка Темістокла Вірсти, у якого згодом побував у Парисі. Налагодив зв'язки з Канадою. У цій країні його вихованці не раз здобували перші місця на конкурсах малюнків «Милосердя - очима дітей», за що отримували нагороди. Плідно співпрацює з цим канадським товариством, представники якого, подружжя Руслан та Надія Зеленюки, щороку відвідують школу з подарунками, грошовими винагородами.

Проінситі літа позначені творчими пошуками, вдалими знахідками, які свідчать про неабиякий талант. Помалу приходила майстерність.

Якось, будучи у Києві, Володимир Ворончак зайшов на Андріївський Узвіз і побачив там гуцульські дерев'яні вироби. Захоплювала не лише актуальність виготовлення, але й оздоблення. У голові промайнула думка: от би навчитись у гуцульських майстрів мистецтва виготовлення таких речей. Розповів про це на той час головному художникові Міністерства лісового господарства Василю Парохіну. І той, не вагаючись, відрядив його у село Річка Косівського району до Заслуженого майстра народної творчості України, знаменитого бондаря Івана Грималюка. Погодився. Адже бамсання оволодіти незнайомим народним промыслом було неабияке. Старий гуцул зрадів такому візитові, азк на обличчі посвітлішав, коли Володимир сказав, чого прийшов. Отже, думає, його справа матиме продовження в учнях.

- Для виготовлення бондарного посуду потрібно підібрати добрий матеріал і з деревини, яка для цього підходить, - неквапом почав старий і мудрий майстер. - Зазвичай підбирають чисте, без гудзків дерево, напилюють потрібної довжини, розколюють, бо, якщо зробити клепку за допомогою пилки, мозкна зіпсувати природну структуру.

Володимир звернув увагу на різне бондарне приладдя, приглядався до роботи майстра Грималюка. Згодом і сам поринув у цей творчий процес. Працював натхненно і завзято. За невеликий часовий проміжок власними руками створив десятки зразків бондарських речей, сувенірів.

Роботи різьб'яра згодом знайшли схвалення не тільки в районі й області, але й у Києві, на численних виставках в Україні та за кордоном. Без них не обходилися Міжнародні гуцульські фестивалі, інші мистецькі заходи. Про них схвально відгукуються провідні мистецтвознавці України. А про пана Володимира не раз писали фахівці ґрунтовні статті у журналі «Народне мистецтво», інших престижних виданнях, а саме: у книгах «Декоративно-прикладне мистецтво України», «Спільна культурна спадщина: Румунія - Буковина» тощо. За його творчістю відзнято ряд телевізійних фільмів.

Автор проілюстрував ряд книг місцевих авторів. Щиро завдячую йому і я за ілюстрацію моїх поетичних збірок.

А ми, друзі, творчі побратими, захоплюємося його талановитими роботами, особливо такими з них: свічники «Гармонія», «Хрещатий», «Аркан»; «Скринька-писанка», декоративні ложки, ціла серія бондарних виробів (майже 100 штук), декоративні тарелі «Легінь», «Чічка», «Привиди Карпат» тощо. До речі, доктор мистецтвознавства, професор, академік Української академії мистецтв Олександр Федорук слушно підкреслив, що Володимир Ворончак творить ті чи інші форми речей згідно з вимогами сучасного побуту, шукає і знаходить нові форми, мотиви, перетворюючи їх на основі великої традиційної майстерності в орнамент, показує красу народних виробів.

Десять років поспіль Володимир Ворончак очолює Буковинський осередок майстрів народного мистецтва, продовжуючи справу Миколи Шутака, що так рано пішов з життя. Про Осередок знають в Україні і світі. Майстер і педагог зумів згуртувати творчий колектив, поповнити його цікавими особистостями. Окремі з майстрів, за його поданням, отримали звання «Заслужені».

Лауреат районної та обласної премій ім. Георгія Гараса, лауреат

премії ім. Д. Щербаківського, Заслужений майстер народної творчості, член Національної спілки журналістів України, директор художньої школи, депутат Кутської селищної ради п'ятьох скликань підряд, культурний і громадський діяч з неабияким творчим багажем підійшов до свого 60-літнього ювілею. Його люблять і шанують у родині, коли друзів і близьких по духу людей. Його творами захоплюються в Україні та за кордоном, його ім'я, творча характеристика значаться в новому виданні Енциклопедії сучасної України.

У Володимира Ворончака і сім'я мистецька. Музою і вірним порадиником у житті

стала дружина Надія, з якою разом навчалися в художньому училищі. Стезками батьків пішов син Тарас. А молодший син, Віктор, працює в реабілітаційному відділенні Вишницької центральної районної лікарні. Про цю сім'ю люди мовлять тільки добрі й щирі слова.

І ось перед тобою, шановний читачу, ювілейна книга нашого відомого

краянина Володимира Ворончака. Залишимо її зміст для твоїх відгуків і роздумів. Не найкраща нагода поради́ти за митця, котрий міцно тримається свого берега, гідно торує життєву дорогу, залишаючи свій слід у творах, що символізують цілу сув'язь поколінь, відкривають спрагли до краси і мистецтва душі горян.

Степан КИРИЛЯК,
Заслужений журналіст України.

РО^ОДИПИРУ РОРОНЧ/1КУ

щ. щ. і^

Мій дриже, час ^аворожи
На ^одотомі перепиті,
Коли не іасні^ш міражі
І хочеться ра^ом поіши.
Бо наше ще не відошо.
Рум'яний осені окраєць.
Ще нас підносить мрій крило,
І ватра ще не догорає.
Якими мандрами ми йшли,
Коли удиралося нас троє,
Ми осягнути не могли
що лиш палаці Трої.
Налий же, дриже, всім вина,
Таки ж 00 є на те причина.
Нехай диша вікно відчинить.
Відкриє мудрість сивина.

25 серпня 2001 Р-

А воно утікає вже
У притихли ^ажури - літо.
Але ти його оережеши
У схоронку, крилом ^ігеріту
Тої птиці. Що має жар.
Що ^оветься ^віків - жар-птиця.
Чи чарівник ти, чи мольфар.
Що не можемо надивитись
На тарелі і д^^анки ці,
І^яких солов'ї улітають?..
І кресатимуть топіріці
Світлоіскри... І ти вертаєш
Світ маестро Трималюка,
Що, як совість людська, відкритий.
Залишила його рика
Те, що Ше так довго жити.
Ти потягнешся до рі^ця,
Аоі дерево засвітилось,
А^и ^нов з-під руки мистця
Саліооутне щось народилось.
Ти відкриєш до гір вікно,
І хлюпне, як натхнення, вітер.
Розкорковуй старе вино,
Ювілей на твоїм подвір'ї.

23 серпня 2011 р.

РОНДІРСТВО РОРОПЧІЙКІ

Бондарство, як і багато інших народних духотворних діянь, сьогодні і, мабуть, у недалекому вчора — є "terra incognita" сучасної, так званої цивілізаційної культури. Стверджуючи інноваційні продукти інтелектуальної власності і водночас програмуючи динаміку "попсової" культури на нашій території, ми стаємо перед вибором: хто ми є і що ми хочемо. Однозначне наше спостереження, що руйнуються великі ствердності моралі культури народу в час позахопувально-ринкових владно-імперативних посягань на волю великої традиції, на простори традиційної моралі і прадідівської мотивації вірувань. Зв'язок втрачений, розірвалася нитка переходу від минулого до сучасності, і ми є свідками розмаїтого гатунку катастроф — від драми родинної, соціально-суспільних негараздів до екологічних зміщень, руйнацій довкілля, яке спостерігаємо на наших очах масово в Києві (вирубання дерев у парках, на вулицях, у заповідних зонах у зв'язку із запитами відомств, що займаються виробництвом меблів, а також розбудовою консумпційних антисанітарних склепиків, а поза Києвом, скажімо, в Конча-Заспі розмаїтих прибутково сумнівних "хатинок", масове знищення осередків грибництва, варварське винищення грибниць, що викликано наїздами італійських псевдокомерсантів на Прикарпаття й Закарпаття).

Але кому, повірте, болить сьогодні Україна та її обкрадений народ, і кому болить сьогодні культура України? Бо волення речників щиріх і фальшивих про кінечний порятунок згнєбленої культури — то волення в пустелі духовного запустіння, аморальності, ницості білявладних монополізованих структур, що покликані піднімати престижеву мету культури, але допускають подібні жонглювання, загравання з позакультурно-фарисейським довкіллям чи відверто безпардонні знуцання над традиційним народним духовним волевиявленням різного роду мас-медійних телекомунікаційних варварського штибу монстрів.

Повернімося, однак, до характеру нашої розмови про бондарство як вид народної мистецької творчості, що за нинішніх умов є продуктом реліктовим, і це означається багатьма об'єктивними чинниками, має своє природне пояснення і тлумачення в зрізі загального цивілізаційного розвитку. Скажімо, на мій превеликий жаль, відходить у минуле ера ковальства чи ткацтва, лозоплетіння, народної ноші, при характері їх масового побутування у минулому, а сьогодні — знову через ці самі різноякі об'єктивні чинники скоротилося усе це до межі широкого вжитку, а в сенсі рукодіяння до межі виняткової, позбавленої утилітаризму професії-забави. У даному випадку не йдеться про волення в пустелі, а скоріше це уподібнене до звичного сприйняття і розуміння реалій сучасної доби, як рівно ж розуміння, що минулого не повернути.

Чи не стало бондарство, що тримається на тонкощах, таємницях, мудрощах знань деревини, такою професією-забавою? Не усі музеї народнотворчого кшталту, скансени, національні архітектурні заповідники, що мають власні мистецькі збірки, можуть похвалитися нині наявністю традиційного бондарного посуду, що, виявляється, теж сходиться з арили консумпційного вжитку досить динамічно, протягом останніх десятиріч такий посуд набуває характеру раритету.

Свого часу в часописі "Народне мистецтво" була опублікована стаття Володимира Ворончака, ентузіаста дитячої мистецької освіти, виховника народних традицій у Вижниці, Кутах, що була перейнята турботою за долю і перспективу бондарства. Ця Ворончакова стаття "Бондарство та художнє випалювання на Прикарпатті" чи не єдина за усі роки від часу її публікації. Однак суть твердження "чи не єдина" не передбачає сумніву, бо насправді симптоматична, означена долею смутку згадка В. Ворончака єдина, і саме ця згадка професіонала-майстра є по суті підтвердженням того, що бондарні вироби сукупно з технологіями їх декорування, теж утилітарно-лаконічними способами художнього випалювання, є таким видом народної творчості, що катастрофічно сходиться з межі виживання. Як на мене, і лозоплетіння завмирає попри героїчні зусилля прихильників цього виду творчості врятувати ще один традиційний спосіб художньої обробки деревини. Хоча меблярство гарантує йому певне спрямування.

Як ентузіаст і практик бондарства та художнього випалювання, В. Ворончак підносить динаміку нових можливостей в цьому рукодільному виді творення в дереві. {Наприкінці 2003 р. у залі {Національної спілки майстрів народного мистецтва України відбулася імпазантна виставка художніх виробів цього майстра унікального мистецтва, що зачарував духом, злетом, яскравими зразками творчості, що привернув увагу до бондарства як посутнього елемента народного побуту.

Ностальгійно в ці дні знайомства з експозицією, а перед тим у самих Кутах, Вижниці з окремими творами і характером бондарної праці Ворончака, напливли спогади: де, коли і в якому призабутому Богом і людьми селі доводилося бачити бондарні вироби, змережані контурами обручів; яке велике життя прогайнуло через віки в ідеях розвитку бондарства за відточеним вишколом досконалого розуміння двох якостей: утилітарної досконалості виробу і його технологічно-художньої досконалості. І ці літа — сотні літ на вінку традиційної культури — як один великий подих мистецької еволюції бондарного ремесла, генетично так само, як ковальство або дерев'яне різьблення успадковувалося батьком від діда, а сином від батька. Ворончак своєю репрезентативною, такою лапідарно чистою виставкою, вивершено якісними, витончено унікальними виробами відродив право бондарного посуду на існування, хай не масово, зате в межах ностальгійної мелодики за ритмами традиційного буття і можливо, навіть із прагматично-стилістичним призначенням для шанувальників такого роду посуду зберігати, як діди зберігали, мед, молоко, сметану, масло, пиво, вино, квашену капусту тощо.

Колись Ворончак у згадуваній статті писав, віддаючи належне мистецьким якостям бондарних виробів, що під час ознайомлення з ними, ретельного спостереження за якістю рукодіяння "вражає багатий асортимент форм бондарного посуду різного призначення, їх чіткі пропорції та сміливе поєднання гладенької декорованої поверхні з ритмічним чергуванням обручів". Він писав про це як практик, зі знанням фаху і розумінням потреби його популяризації, якщо не широкого вжитку, але за думкою "їх чіткі пропорції та сміливе поєднання поверхні з чергуванням обручів" прояснювалася ідея співжиття конструкції, структури об'єкту мистецтва і його художньої форми. Думка мала велике опертя на вертикальній драбині традиційної майстерності і через це вона сприймалася свіжо, з активними наголосами на розмаїтті форм бондарного посуду.

Автор, виходячи з реалій практики і традиційного життя бондарних виробів на Прикарпатті, стверджував, що для їх декорування, "чіткішого вираження форми й не на шкоду їх утилітарному призначенню за допомогою металевих штампів — "писаків" — широко застосовували техніку художнього випалювання. Воно, як і інші види народного мистецтва, має свою "мову", елементи та мотиви геометрично-рослинного орнаменту". Досвід мудрих майстрів, школа традицій у регіоні вивели зацікавлення Ворончака до призабутої техніки бондарства та мистецького випалювання, дали йому ключ для розкриття присутніх сторін побутування бондарного посуду в знаних йому з дитинства гуцульських сторонах. Він називає свого виховника в цій сфері культури, і це ім'я талановитого бондаря з с. Річка на Косівщині Івана Грималюка знане, а для самого Ворончака має виняткове значення: прийоми, техніка, засади рукодіяння в цій сфері молодший взяв у старшого за досвідом, почав використовувати на власній практиці, з роками набуваючи власних, Ворончаківських, типових для його методу праці форм виробу та їх декору.

Конструкція усіх без винятку об'єктів бондарної творчості Ворончака обіймає логіку необхідності і взаємопов'язаності окремих частин, деталей і способу існування цілого. Воно, цілісна суть конструкції, є лапідарно сконцентрованим, що містить правило внутрішнього руху майстра: просте, мудре. У такий спосіб конструкція виробу означена логікою достатності, що викликає спротив поза межі концентрації простоти. Конструкція прискорює дію "маєстатності", образно кажучи, рух до величчя враження, коли набуває нової чуттєвої кваліфікації засада масштабності об'єкту культури і зростає його вартісна роль.

Конструкція диктує характер форми. Будь-який виріб бондарної фантазії Ворончака поєднує цілість конструкції і виразність форми, що вшляхетнюється текстурою деревини і ярістю її виструганої білизни: можливі у Ворончака варіанти збагачення кольоровиразу форми, білі обручі на тлі білої деревини, або затемнені випалом обручі, що контрастують з вертикалями виробу. З часом площина білого починає темніти, стає, наповнюючись теракотовою барвою, увиразненою вертикалями поздовжніх ліній: що старіша деревина, то виразніший малюнок деревини, і лише поперечні обручі "несуть" мелодію рельєфу білого.

Рука майстра, шануючи малюнок форми, вертикальних поздовжніх дощечок деревини, так званих дог, виявляє свій хист, припасовуючи до посуду "шати" обруч: як правило, в пропорціях "несення" вертикалі виробу, тобто згори і знизу. Але нерідко пропорцію вертикалі увиразнює візерунок лущених обручів по серцевині вертикалі — і це, на наш погляд, задля виразності вертикалі, всупереч її конусоподібності, радше з огляду верховенства форми, що несе пропорцію вертикалі.

Маємо справу з мистецтвом, де око і рука перебувають у прямій залежності одне від одного: що твердіша рука і зіркіше око, то красивіший виріб. У Ворончака мистецтво бондарства має свій специфічний, відточений роками практики малюнок, де ясність творчого задуму скорегована доцільністю застосування у певних пропорціях деревини: діаметром кола, шириною і висотою доги, відхиленням від вертикалі конусу, застосуванням обручів і, звичайно, а можливо, насамперед, декором випалу, що здійснюється спеціальними писаками.

Ворончак має вроджений хист до збереження пропорції виробу, це десяте чуття майстра, його поетична душа, чутлива настроєвість, досконала вершинність якої — у довкіллі, він у Кутах зіжитий з ним. Звичайно, в душі поетичної перший ствердник руху — інтуїція, пісня пісень Ворончакового бондарства.

Їютиви на його výroбах традиційно усталені, із звично традиційною домінацією орнаментальних елементів, що їх у ладовому порядку розміщено на стінці площини: чергування білого з характером малюнка стає ознакою стильової культури, позаяк мотиви художнього випалювання перетворюються на стінці виробу у кольорову "вишиванку" — на білому чорне, на світлому темне. їх колористична гра, їх стишена координація встановлені поетичною натурою майстра, тому що він вміє й знає, чого хоче, і таке багатство, і така заворожуюча сила опору "біле-чорне" на кожній композиції, що починаєш розуміти поетичну спрямованість, почуттєву притягальність кожного виробу.

(Переплетення мотивів, їх взаємоузгідливість, скажімо, у декорі вази мають пропорційне відношення: півкруглий ланцюг (термінологія Ворончака) перетинають звізди, а там вписується сонечко, ритми ромбів розбиті очками; в одних випадках стрижень композиції несуть горизонталі мотивів, в інших — маємо справу з домінацією декору на площині дог; скрізь і завжди, щоразу нас зустрічає мерехтіння візерунка на припасованих стінках дог — казкове мерехтіння, наближене до візерунка морозу на шибках вікон.

Не відмовимо собі у радості описати "Відерце", де ясність стильового почерку майстра, чистота виконання виробу, де плинність гармонійної форми і звищена емоційність декору немовби зійшлися усі разом в одній точці, що її концентрує поняття хисту Ворончака, великого шанувальника традиційної культури гуцулів. І це було відчутно під час проведення 2003 року традиційного свята гуцулів, на той рік у Вижниці. А "Відерце" вже має своє красиве життя, де поняття компонентів красивого проходить колами обручів, декором трісушок, очок, півкривульок, де вивершеність форми конуса продиктована потребою художника-майстра бути відкритим в осягах чіткої конструкції й наперед осяжним у прочуванні досконалості. Ворончакове "Відерце" сповіщає той ошляхетнений станом душі шлях, коли ножами починають стругати доги, але ще перед тим, коли деревину починають сушити, і можливо, в той усамітнений задумом час народжується отой поетичний стан душі, що кожного дня стає для майстра потребою пізнання, станом "для чого і кому", відтак неясні обриси "відерця" обростають знаком конкретної форми, що зачаровує нас простотою виконання, але простотою досконалою, де воєдино поєднані мудрість традицій та досвід автора, де з багатоманіття можливих форм зроджується форма отого самого відерця.

Можна і варто було б ширше і ґрунтовніше описати усі інші бондарні вироби з цієї капальної летавки ілаїстра, і кудл навчає дхтеїл ілїстеї вVV Вужнии, а живе неподалік V Кутах, бо майстер осягнув межу досконалості у презентованій ним твородії. Можливо, настане час, що з'являться на виставках інші бондарі і з'явиться потреба для співставлень, глибших оцінок, аналізу і узагальнення процесу. Але сьогодні сміливо треба відстоювати тезу про унікальну бондарську практику Володимира Ворончака як кінечну мету його налаштованості на вірність традиціям — живильними соками будь-якого виду гуцульської народної творчості.

Олександр ФЕДУК,
доктор мистецтвознавства, професор, дійсний член Академії мистецтв України.

КОНОВКА, 1976 р.
Перша робота виконана у робітні І. Ю. Грималюка.

#15*

БОНДАРСТВО

Фруктівниця, 2007р. (дерево смерека, випалювання).

Фруктівниця 2001 р.
(дерево смерека випалювання).

Фруктівниця "Птахи", 2002 р.

Набір для спецій "Сім'я", 2002 р.

БОНДАРСТВО

Коновка "Мелодія", 2011 р.

Бочівка "Голуб'ята", 2010 р.

Дійничка, 2001 р.

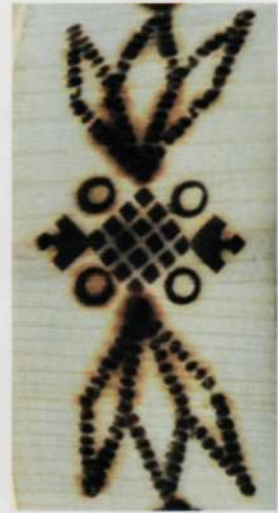
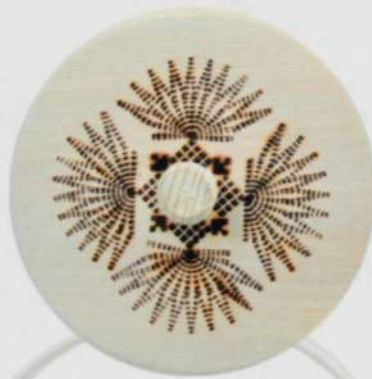

Ложкар, 1993 р.
Власність Коломийського
Національного музею НМГТ

ь

Рогач, 1996р.
Власність Національної Спілки Май^стрів, м. Київ

^И^

Бочівка з накривкою, 1982 р.

Відерце, 1998 р.

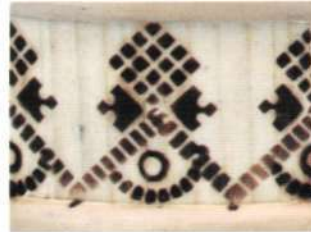
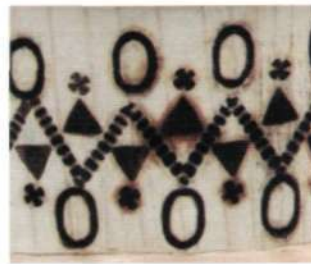
Гарчик, 1981 р.

Черпачок, 1995 р.

Сільничка, 1979 р.

Сільничка "Фасульки", 1983 р.

Дійничка, 2001 р.

БОНДАРСТВО

Ваза "Сонечко", 2009 р.

Сільничка "Вітрячки", 2008 р.

Рогач, 2002 р.

Фруктівниця, 2007 р.

Фруктівниця "Кантова", 2009 р.

Молочник, 2006 р.

Цукорниця "Віконця", 1996 р.

Сільничка "Кривульки", 1995 р.

Бочівка "Черес", 1998 р.

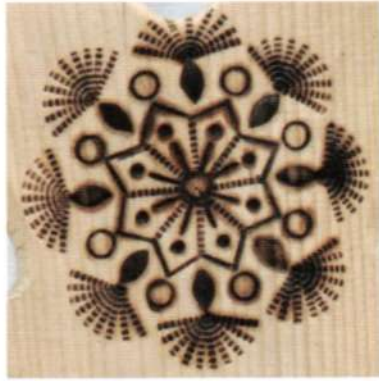
Дійничка "Ружа", 1999 р.

Гарчик, 2007 р.

Ваза "Трісушки", 2007 р.

Бочівка з накривкою, 2002 р.

Дійниця "Птахи", 2002 р.

Бодня, 2009 р.

Гарчик, 2002 р.

Цукорниця, 2001 р.

Дійниця 2000 р.

Власність Національної Спілки МНМУ, м. Київ

Ложкар, 2000 р.

Набір для води, 2011 р.

Відерце, 2003 р.

Підвазонник, 1996 р.

Ваза, 1998 р.

Відерце "Молодичка",
2002 р.

Декоративний набір "Коні", 2001 р.

Набір для меду, 2000 р.

Дійниця "Зозулі на калині", 2009 р.

Сільничка, 1994 р.

Підвазонник "Півень", 2004 р.

Декоративна ваза, 2000 р.

Коновка, 1998 р.

Ложкар "Криничка", 1997 р.
Власність Коломийського Національного
Музею НМГП.

Сільничка, 2009 р.

Дійничка "Сонечко", 2004 р.

Бочівка, 1996 р.

Дійничка, 2008 р.

Сільничка
"Газдинька", 1996 р.
Власність Коломийського
Національного музею НМГП

Вазочка, 1991 р.

Масничка, 1992 р.

Цeбpик, 1996 p.

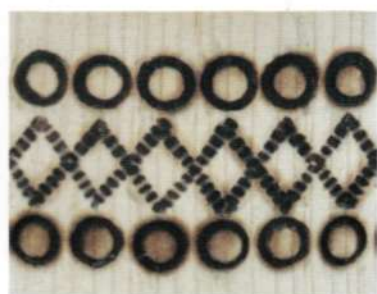
Цeбpик "Гpибoчoк", 1998 p.

Сільничка, 2005 р.

Ваза, 2004 р.

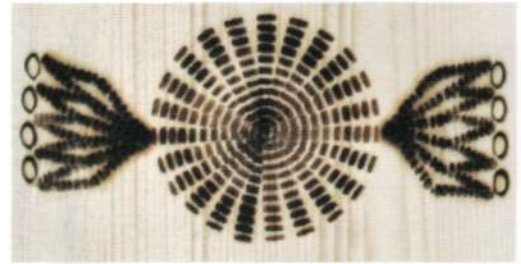

Фаска, 2002 р.

Цукорниця, 1988 р.

Бочівка "Сонечко", 2011 р.

Бочівка, 2010 р.

Підвазонник "Трісушки", 1987 р.

Підвазонник великий, 2003 р.

Дійниця велика, 1998 р.

Підвазонник "Квітучий", 1997 р.

ПИШЕ ДЕРЕВО ШОДИПИРА РОРОПЧШ

Цьому чоловікові шматок дерева у руки поклав, мабуть, Господь. Родом з Тернопілля (місто Хоростків Гусятинського району), юнак приїхав вісімнадцятирічним до буковинської Вижниці - одного з центрів гуцульських різьбярів - освоїти таємниці творення відомих усьому світові дерев'яних виробів. Тут, у підгір'ї Карпат, залишився назавжди, аби вже нині формувати своєю багатогранною творчістю та великим педагогічним досвідом оригінальний почерк у багатьох учнів, втілюючи неповторне бачення стародавнього орнаментального письма на сучасних формах і в нових авторських образах.

Володимир Ворончак - Заслужений майстер народної творчості України, голова Буковинського осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України, уже дев'ятнадцять років директор Вижницької художньої школи, ніколи не розлучається з різцем, який приніс йому славу і вдома, і далеко за межами рідного краю. Тарелі, свічники, скриньки митця одразу впізнає той, хто хоч раз бачив роботу Володимира Івановича. Вони неначе найдовершеніші вишиванки на свято - неповторні і дуже задушевні: там «сонечка», «кучері», «пшенички», «кривульки», «ружки», «парканці», «листочки», «кочела»... не просто складені в гармонійну композицію, а немовби навмисне зійшлися до купи, аби розповісти про «Карпатську містику», «Зоряницю», «Легенду Карпат», «Клятву опришків», «Привиди Карпат», «Аркан», «Великдень», повідати нам і про «Дерево життя» та прадавню «Берегиню»... Переказувати усі народно-поетичні, філософські думи майстра немає сенсу: вони народжуються щодень нові, вирізьблюються, снуються срібними мріями натхнення, яке дарують наші нерозгадані до кінця гори. Вони неперебутні, як і добра, небайдужа до коренів своєї духовності, душа митця.

Вкладаючи зміст у ці глибоко осмислені образи, виразно натхненні міфологією та поетикою давніх українських майстрів, Володимир Ворончак від задуму до втілення нової роботи щоразу вибудовує свої композиції так самотньо і неповторно, що навіть звичайний поціновувач дереворізьблення, без сумніву, назве їхнього автора. За десятиліття творчих трудів буковинський майстер набув і вирізняв з-поміж інших різьбярів власний стиль, який формувався на споконвічних традиціях гуцульської орнаментики, її багатій семантики та обереговості, власному естетичному уявленні про сучасні тенденції оздоблення дерева. Тому образне мереживо Володимира Івановича, втілене різцями й незначними вкрапленнями інкрустації деревом, металом, бісером, перламутром, найперше заорожує своїми епічними розповідями - наче добра легенда, щира казка, дзвінка пісня... Ці мотиви, здається, підслухані з гір-потоків, осмислені на пляях і полонинах, народжені серед талановитих гуцулів, переспівані проникливим і щирим серцем митця, котрий безперестанно в пошуку. Хоча поклик Володимира Ворончака зізнаватись у любові до прадавнього ремесла горян не вгамовується навіть тоді, коли роботу вже завершено.

Саме постійне бажання жити своєю творчістю традиційне мистецтво буковинського краю і навернуло Володимира Ворончака до занять художньою бондаркою з випалюванням - ремесла у наших краях дуже древнього, домашнього, теплого і непретензійно красивого. Учень відомого в Україні майстра Івана Грималюка з Косівщини сьогодні виготовляє такі вигадливі форми дійничок, декоративних ваз, кухлів, коновок, цукорниць, сільничок, фруктівниць, відерець, виписуючи їх чорним письмом давніх-прадавніх фірмаків-штампиків, що руки так і тягнуться зігрітися шовковистими стрічками дощечок-клепок, які помережані легко і вільно, лаконічно і водночас промовисто. Можна до кінця не розгадати таємницю тих орнаментальних задумів, але магічну, зачаровуючу силу їх не оминуть захопленій душі.

І тут майстер намагається бути неповторним. Хоча насправді у мистецтві бондарства та художнього випалювання це не так уже й легко. Бо класична стриманість та простота таких речей - понад усе. І все ж, підкоривши їм свою фантазію, автор з притаманним йому почуттям такту й художнього смаку віднаходить та створює нові витончені форми давніх предметів ужитку. А декор добирає так легко, вільно і знову ж таки по-новому, що хочеться прикрасити цими роботами сучасний побут. Аби зігріти душу природною красою дерева, його чистотою і теплом, наповнити свіжим смерековим запахом, звеселити розквітливими візерунками, писаними вогнем та прадавніми знаками-письменами. Ті одвічні цінності мудрих символів, по-своєму передані вмілим майстром, неабияк хвилюють у складному сьогодні. Адже гуцули здавна кажуть про різьбярів та бондарів, що їхні речі писані узорами.

«Не міліють джерела народного мистецтва», - так називається одна з багатьох видрукуваних В.І. Ворончаком проблемно-публіцистичних статей. І належить зауважити, що аби так було завжди, все життя своє творить і трудиться, клопочеться і навчає, сподівається і радіє Володимир Ворончак. Радість та від успіхів своїх учнів, друзів-майстрів, захоплених відгуків поціновувачів краси і численних мандрівників з країв далеких та близьких.

Про відомого майстра художньої обробки дерева неодноразово писала преса, з його творчістю постійно знайомлять радіо, телебачення, майстра відзнято у декількох телефільмах українських та румунських режисерів.

В. І. Ворончак - постійний учасник численних міжнародних, всеукраїнських, обласних та районних виставок, мистецьких акцій, творчих проєктів, які пропагують народне мистецтво, сприяють його піднесенню та розвитку. Митець - найактивніший учасник семінарів, науково-практичних конференцій, зльотів, які присвячені проблемам розвитку народного мистецтва та художньої творчості в краї.

Творчий доробок В.І. Ворончака та його активна позиція митця, педагога, організатора давно стали на Буковині прикладом пристрасного вболівання за розвиток українського народного мистецтва.

Микола ШКРІБЛЯК,
*директор учбово-методичного центру культури Буковини,
член Національної спілки
майстрів народного мистецтва України,
Заслужений діяч мистецтв України.*

Декоративний таріль
"Чічка", 2010 р.

Декоративний таріль
"Легінь", 2009 р.

Декоративний таріль
"Різдвяний", 1996 р.

Декоративний таріль "Вижниччина", 1993 р.

Свічник
"Гармонія", 2006 р.

Свічник
"Клятва опришків", 2008 р.

Свічник "Аркан", 2007 р.

Свічник "Хрещатий", 2004 р.

Свічник "Берегиня", 2003 р.

Фрагмент інтер'єру, 1986

РОГНЯПЕ ПИРО...

Мистецтво Володимира Ворончак - переконливе витонченою, класичною простотою, що її так важко досягти, не долучивши до власної фантазії здобутки мистців минулого. Його відношення до традиції - не є сьогоденна примха данині моді. Він свою дорогу вибрав ще у далекі 70-ті, навчався у Вижницькому училищі прикладного мистецтва, коли переступив поріг старенької невеличкої хати-робітні унікального народного майстра боднарства та випалювання на Гуцульщині - Івана Юрійовича Грималюка. Багато рис, притаманних старому майстру, запозичив Володимир Ворончак. Стриманість, скромність, порядність - характеризують його людські якості, а заповзятість у досягненні мети, працелюбність та власні творчі переконання представляють нам митця небайдужого до розвитку народного мистецтва на Буковині. Його творчість не є самоціль до досягнення глобальної мети - визнання та успіху.

Сам матеріал, в якому працює митець, заповнює простір запахом, об'ємом, кольором. Дерево - його улюблений матеріал, теплий на дотик, іноді запашний, зі своїми властивостями, перетворюється в руках майстра в сільнички, відерця, коновки, гарчики, цеберця, вази, ложкарі тощо. Твори В. Ворончак представляють як традиційні зразки виробів, так і власні альтернативні пошуки. Він знаходить постійний імпульс для виникнення нових ідей, коли в поєднанні дизайну з досконалою технікою створює мистецькі об'єкти, що відображають сьогодення, його тенденції та цінності.

Мріє про той час, коли земляки будуть надавати перевагу речам без строку користування - правдивим мистецьким творам, які ніколи не втратять своєї індивідуальності та актуальності. На противагу масовій культурі сучасних штампів "запозичених шедеврів" великої індустрії (Китай), він протиставляє власне ставлення до традицій - як до засобу, здатного повпливати на глобальні процеси.

В.Ворончак - яскрава особистість сучасного майстра-митця, майстра-виконавця, дослідника і науковця, організатора, вчителя та керівника.

На виставці також представлені понад 30 творів дружини митця, Надії Ворончак. Накідки на великодні кошики, різноманітні серветки, жіночі святкові шалі та прикраси виконані в авторській техніці. Майстриня в декорі використовує орнаментику не тільки Буковини, але й гуцульські мотиви.

Вона експериментує, шукає свою власну стежину в творчості. Учасниця різноманітних виставок, фестивалів. Це її перша презентація в залах коломийського музею.

Катерина КАРКАДИМ,
завідувач відділу дерева Коломийського Національного музею,
Гуцульщини та Покуття ім. Й.Кобринського,
Заслужений діяч мистецтв України.

Серветки "Весняна",
"Барвінкова",
"Калина".